

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 03 Şubat 2023
Sayı: 2488

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İş Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Özcan PURÇU

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih: 07 Şubat 2023	Esas No: 2/4937

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
06 Şubat 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
06 Şubat 2023
No: 1166313

GENEL GEREKÇE

Eski hükümlülerin sosyal hayata yeniden kazandırılması dünyadaki tüm ülkelerin ortak amaçlarından biridir. Bu bireylerin sosyal hayata yeniden kazandırılmasında devlet tarafından ve diğer aktörlerce üretilen kamu politikalarının önemi büyüktür.

Anayasamızın 49 uncu maddesine göre, “Çalışma, herkesin hakkı ve ödevidir. Devlet, çalışanların hayat seviyesini yükseltmek, çalışma hayatını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı desteklemek ve işsizliği önlemeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli tedbirleri alır.”denmektedir.

Devletin en önemli görevlerinden biri 49 uncu maddede belirtilen çalışma hayatını geliştirmek için kişileri korurken; dezavantajlı gruplara da pozitif ayrımcılık sağlaması gerekliliğidir.

Ülkemizde iş bulma konusunda, dezavantajlı gruplar içinde yer alan ve sayısal büyüklüğü en fazla olan grupların başında engelli ve eski hükümlü vatandaşlarımız gelmektedir. Bu sebeple dezavantajlı gruplara yönelik politikalar geliştirilmeli; bu kişilerin çalışma hayatına, sosyal hayata katılımı konusunda farklı politikalar üretilmelidir.

Gelişmiş ülkelere göre ülkemizde ise bu bireylerin istihdamına yönelik yapılan mevzuat düzenlemelerinin yetersiz kaldığı görülmektedir. Türkiye’de 2008 yılında İş Kanunu’nda yapılan değişiklik ile eski hükümlülerin özel sektördeki istihdam zorunluluğunu kaldırılmış; bu durum onların sosyal hayata yeniden kazandırılması amacına ters düşen bir politikayı beraberinde getirmiştir.

Hukuk kurallarını çiğneyerek suç işlemiş insanlar hak ettikleri cezaları çektikten sonra suçtan arınmış bir halde yeniden toplum hayatına geri dönmektedir. Eski hükümlü olarak adlandırılan bu bireylerin yeniden sosyal hayata kazandırılması ve böylece yeniden suç işlemelerine engel olunması dünya üzerindeki ülkelerin ortak çabalarından biridir. Ülkeler bu eski hükümlülerin tekrar hayata kazandırılması ve iş hayatına kazandırılması adına çeşitli kamu politikaları uygulamaktadır.

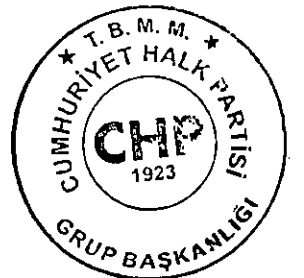
Türkiye’de ise eski hükümlülerin sosyal hayata entegrasyonunu güçleştirecek ve buna engel olacak politika uygulaması sürdürülmektedir. Bu politika 26 Mayıs 2008 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan 5763 sayılı Kanun ile 4857 sayılı İş Kanun’un eski hükümlülere ilişkin 30 uncu maddesinin değiştirilmesine dayanmaktadır. Söz konusu madde değişikliği yapılarak Türkiye’de eski hükümlülerin özel sektördeki çalıştırılma zorunlulukları tamamen kaldırılmıştır. 2014 yılında ise bunun daha da ötesine girerek bu bireylerin kamudaki çalıştırma durumları da kurumların tercihinin bırakılmıştır.

Uygulanan bu politikalar eski hükümlüleri tamamen dışlayıcı nitelikte olmakla birlikte bu kişilerin iş bulma sorununu pekiştirmektedir. Eski hükümlüler, toplumda dezavantajlı durumdadır ve diğer dezavantajlılarda olduğu gibi destek görmeli ve diğer gruplara tanınan ayrıcalıklardan yararlanabilmesi gerekmektedir.

Bu kanun teklifi ile engelliler için kamu ve özel sektördeki engelli istihdam/kotalarının artırılması; 2008 yılı öncesi olduğu gibi eski hükümlülere yönelik özel sektördeki istihdam

mecburiyetinin geri getirilmesi; kamu kurumlarındaki eski hükümlü istihdam kotalarının artırılması, eski hükümlü ve gazi kontenjanlarının birbirinden ayrılarak tüm dezavantajlı gruplara istihdam alanının yaratılması amaçlanmıştır.

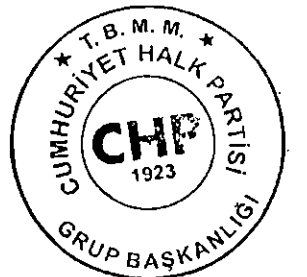

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Dezavantajlı gruplardan sayılan engelli bireylerin hem kamu hem özel sektördeki, eski hükümlülerin ise kamudaki istihdam oranları artırılması; 2008 yılında İş Kanunu'nda değişiklik yapılarak kaldırılan, özel sektörün eski hükümlü çalıştırma zorunluluğunun tekrar maddeye eklenerek zorunlu hale getirilmesi; eski hükümlü ve gazi kontenjanlarının birbirinden ayrılarak tüm dezavantajlı gruplara ayrı ayrı istihdam sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

İŞ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 22/05/2003 Tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 30 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“ İşverenler, elli veya daha fazla işçi çalıştırdıkları özel sektör işyerlerinde yüzde beş engelli, yüzde üç eski hükümlü; kamu işyerlerinde ise yüzde altı engelli ve yüzde dört eski hükümlü işçiyi; kamu işyerlerinde yüzde altı ile özel sektör işyerlerinde yüzde üç olmak üzere, 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanunu veya 16/6/1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanunu kapsamına giren ve askerlik hizmetini yaparken 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 21 inci maddesinde sayılan terör olaylarının sebep ve tesiri sonucu malul sayılmayacak şekilde yaralananları meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanlığı yürütür.

